

ANTON REPNIK

Koroški slikar Anton Repnik je eden izmed redkih domačih likovnih ustvarjalcev, ki po eni strani ohranja socialno angažiranost svoje umetniške izpovedi, po drugi pa sega v etnografsko tematiko, prehajajoč v mitologijo ali fantazmagorijo. Skozi celostno Repnikovo ustvarjalno obdobje lahko sicer zaznamo določene premene likovnega izraza, navezujoč na tradicijo naivnega slikarstva z značilno rustikalno tipizacijo, vendar pa vseskozi ohranja prepoznaven osebni slog in individualizirano žanrsko motiviko. Motivsko se usmeri predvsem v figuralne skupine, ki jih praviloma namešča v idealistično brezprostorje, pri čemer vključi v kompozicijo tudi prepoznavne etnografske objekte, živali ali vegetacijo. Tu in tam lahko srečamo celo samostojna cvetlična tihožitja. Osnovni fematski navdih črpa umetnik iz vsakdanjega življenja preprostih ljudi, bodisi delavcev ali kmetov, s katerimi se pooseblja, zato so njegova likovna dela toliko bolj pristna in doživeta, z očitnimi simpatijami na strani malega človeka. Repnik si upa slovenskemu narodu po brueghelsko postaviti "značajsko ogledalo" prav pred nos, ne zato, da bi se norčeval, marveč zato, da bi hudomušno in hkrati psihološko poglobljeno opozarjal na raznovrstne problematike, ki nas pestijo že od vekomaj. Določeni prizori lahko celo učinkujejo kot provokacije, posredujoč Repnikovemu slikarskemu opusu blagodejno sočnost. V žanrskem oziru se umetnik v največji meri posveča tipičnim kmetским opravilom, kot so setev, žetev, košnja, počitek med delom, nato tradicionalnim praznikom, kot je martinovanje, ples z godci, ohcet ali pustna povorka, zelo rad pa upodablja tudi ljubezenske dvojice, muzikante, pijance ter razne obupance, kot žrtve socialnih in političnih razmer, na katere nimajo vpliva ipd.

Poseben pomen imajo kmetška in delavska orodja, ljudski instrumenti (harmonika, trobenta, kontrabas), sodi, steklenice in drugi uporabni predmeti, nastopajoč v vlogi tako socialnega kot tudi osebnostnega atributa upodobljenecv. Zelo rad opremlja prizore z napisi, ki natančneje pojasnjujejo dogaňanje v smislu alegorije, aluzije, moralije ipd. Neredko se prepletajo mitologija, basnoslovje in pravljinosf. V novešem času se pojavljajo gole človeške rigure, predvsem v rantazmagoričnih skupinan orgijastično rajajočin ljudi, ki se neredko skrivajo za živalskimi maskami. Zmeraj pogosteje se pojavljajo tudi koruzni sforži v obliki faličnih simbolov s semeni, kot simbol večno obnavljajočega se življenja, podobno kot vseprisotno grozdje ali kruh, upodobljen kot hostia. Hkrati lahko zasledimo krščanski ikonografski motiv Križanega, ki pa ga Anton Repnik obravnava kot univerzalni simbol trpljenja slehernika, morda celotnega slovenskega naroda, saj je Kristus zmeraj upodobljen kot preprost človek iz ljudstva (Kristus = novi Adam). Razpelo zato pogosto upodablja kot drevo spoznanja, v ikonografskem smislu prefiguracije: izvorni greh - križanje - odrešitev. Legenda namreč pravi, da je Kristusovo razpelo iz istega lesa kot drevo iz katerega sta Adam in Eva jedla jabolko. Oba prastarša pa umetnik rad upodablja tudi v samostojnih kompozicijah, vendar neredko v poganskem kontekstu, saj ju namesto angela iz raja izganja samoljubni Bakh, ovenčan z grozđjem. Tukaj pride neposredno do izraza Repnikovo značilno prepletanje krščanske, poganske in etnološke fematike, ki jih interpretira na popolnoma samosvoj način z zmeraj novimi domislicami. Slednjih ima Anton Repnik v svoji domišljiji očitno neizčrpne zaloge, obetajoč svežih stvaritev tudi v prihodnjem ustvarjalnem obdobju.

Mario Berdič